

Koronavirüs Salgınının Okul Yöneticilerine Etkisi Üzerine Bir Araştırma

A Research On The Effect Of The Coronavirus Epidemic On School Heads

Dr. Necip İhsan ARIKAN

Turgut Özal Üniversitesi Doğanşehir Vahap Küçük MYO Bilgisayar Teknolojileri Bölümü / Malatya

Orcid ID: 0000-0003-1389-187X

Hamdi BÜYÜKTATAR

Orcid ID: 0000-0002-2412-5321

Malatya Spor Lisesi / Malatya

Birgül ARIKAN

Barbaros İlkokulu / Malatya

Orcid ID: 0000-0002-2687-4449

Oktay UÇAR

Şehit Gökhan Kuzu Anadolu Lisesi / Malatya

Orcid ID: 0000-0002-7319-1499

Kenan BALYEMEZ

Malatya Spor Lisesi / Malatya

Orcid ID: 0000-0001-6852-1986

ÖZET

Hayatımızın her kademesini etkilemiş olan Covid-19 salgını henüz atlatılmamış olmasıyla birlikte atlatıldıktan sonra da yaşam biçimlerimizi ve alışkanlıklarımızı uzunca bir süre değiştireceği öngörülmektedir. Bu araştırmada okullarda görev yapan müdür ve müdür yardımcılarının Covid-19 sürecinde yaşadıkları sorunlara, söz konusu sorunlarla mücadelede nelerin yapılmakta olduğuna ve daha etkili çözüm için neler yapılması gerektiğine değinilmiş olup salgın sürecinde aktif olarak görev yapan idarecilerin görüşlerine yer verilmiştir. Olgubilim şekline nitel bir araştırma yapılmıştır. Araştırmanın verileri, 2020-2021 eğitim yılında Malatya ilinin iki merkez ilçesi Battalgazi ve Yeşilyurt okullarında görev yapan 3 müdür ve 12 müdür yardımcısı olmak üzere toplam 15 okul yöneticisinden oluşan çalışma grubundan yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri yanıtlardan elde edilmiştir. Araştırma sonucunda eğitim kurumu yöneticilerinin bu süreçten olumsuz etkilendiği, sürecin şimdiye kadar olan işleniş kısmının başta esnek çalışma saatleri olmak üzere memnuniyetle karşılandığı, okul açıldıktan sonra ise asıl sıkıntının ortaya çıkacağı, okulların kapatılmasının doğru bir karar olduğu yargılarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Koronavirüs, Pandemi, Covid-19, Okul yöneticileri, Müdür.

ABSTRACT

Although the Covid-19 epidemic, which has affected every level of our lives, has not yet been overcome, it is predicted that it will change our lifestyles and habits for a long time after it is over. In this research, the problems faced by the principals and vice principals working in schools during the Covid-19 process, what is being done in the fight against these problems and what should be done for a more effective solution are mentioned, and the views of the administrators who are actively working during the epidemic process are included. A qualitative study was conducted in the form of phenomenology. The data of the research were obtained from the answers given to the semi-structured interview form from the study group consisting of a total of 15 school administrators, 3 principals and 12 deputy principals, working in Battalgazi and Yeşilyurt schools, two central districts of Malatya in the 2020-2021 academic year. As a result of the research, it was concluded that the administrators of the educational institutions were adversely affected by this process, that the part of the process so far was welcomed, especially the flexible working arrangements, that the main problem would arise after the school was opened, and that closing the schools was the right decision.

Keywords: Coronavirus, Pandemic, Covid-19, School administrators, Principal.

GİRİŞ

Dünyadaki tüm okulların tamamına yakınının kapatıldığı ve 2 milyarın üzerinde öğrencinin yüz yüze eğitimden mahrum kaldığı pandemi süreci, eğitim sistemlerinin uzaktan eğitime tam olarak hazır olmadığını bizlere göstermiştir. Olağandışı pandemi şartlarına en erken uyum sağlayan eğitim sistemleri ve ülkelerin salgına bağlı krizi fırsata çevirerek kazançlı çıkacağı söylenebilir (Erkut, 2020). Türkiye’de Millî Eğitim Bakanlığı’nın Eylül 2020 tarihinde açıkladığı son veriler ışığında; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde tüm özel ve devlet okullarında 18 milyon 241 bin 881 öğrencinin olduğu görülmektedir. Eğitim-öğretim çalışmaları 68.589 okulda devam etmektedir (MEB, 2020). Birçok ülke nüfusundan daha fazla öğrenciye sahip olan Türkiye’de, öğrenci-veli-öğretmen üçlüsüyle doğrudan etkileşimde olan ve eğitim yükünü omuzlayanların başında gelen okul idarecilerinin pandemi kaynaklı sistemsel değişikliklere bakışı, yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri önem arz etmektedir. Bu bağlamda pandemi sürecinde görev yapan okul idarecilerinin yaşadığı sorunlar, görüş ve önerileri bu çalışmada dile getirilmeye çalışılmıştır.

Yazın Taraması

Araştırmaya doğrudan benzer herhangi bir çalışma bulunamamıştır. Ancak konu ile ilişkili ulaşılan kaynaklar aşağıda öz olarak tanıtılmıştır.

Kırmızıgül (2020) tarafından “Covid-19 Salgını ve Beraberinde Getirdiği Eğitim Süreci” başlıklı çalışmada küresel bir salgına dönüşen Covid-19 pandemisi köklü eğitimsel dönüşümlere yol açtığı vurgulanmaktadır. Koronavirüs kaynaklı değişimin yaşamın birçok alanıyla birlikte eğitime olan etkisi, salgın öncesi ve sonrasındaki dijital dönüşüm gözlenerek de fark edilebilir. Dönüşüm neticesinde eğitim öğretim süreci ve faaliyetlerindeki değişikliklerin muazzam ölçülerde olduğu söylenebilir. Oluşan farklı eğitimsel yenilikler öğrencileri, öğretmenleri, velileri ve eğitim yöneticilerini de kendini geliştirmeye zorlamaktadır. Türkiye’de 16 Mart tarihinde yüzyüze eğitime verilen ara ile 23 Mart tarihinden itibaren aktif hale gelen uzaktan eğitim, öğrencilerin öğrenim süreciyle birlikte öğretmenlerin öğrencilerle etkileşimlerini, iletimlerini ve derslerini işleyişlerini de farklılaştırmıştır. Söz konusu süreçte öğretmenler tıpkı öğrenci ve veliler gibi dijital ortamda gerçekleşen eğitime uyum sağlama çabasıdadır. Pandemi sürecinde öğretmenlerin teknik ve eğitsel bilgileriyle birlikte kazanımlarında önemli gelişmelerin yaşandığı söylenebilir (Kırmızıgül, 2020).

Erkut (2020), “Covid-19 Sonrası Yükseköğretim” adlı çalışmasında; pandeminin en fazla etkilediği alanlardan birinin de yükseköğretim olduğu, dünya genelindeki okulların tamamına yakınının eğitim faaliyetlerini zorunlu olarak yüz yüze yerine çevrimiçi olarak gerçekleştirmeye başladığı, dünya eğitim sistemlerinin bu tarz bir değişime hazırlıksız yakalandığı, yetkin bir çevrimiçi eğitim sistemi ve eğitim personelinin ihtiyaç haline geldiği, eğitim yöneticilerinin bu dönüşümün önemli bir parçası olduğu, çağ dışı kalmış eğitim sistemlerinin dönüşümü için pandeminin bir fırsat olduğu görüşlerine yer verilmiştir.

Karakuş vd. (2020) tarafından “Türkçe Öğretmeni Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşleri” başlıklı çalışma gerçekleştirilmiştir. Söz konusu çalışmada; son dönemlerdeki teknik gelişmelerin, birçok sınıf gibi eğitimi de derinden etkilediği vurgulanmaktadır. Gelişmelerin ön plana çıkardığı uzaktan eğitimin kavramsal olarak incelendiği çalışmada, tablet, dizüstü bilgisayar hatta cep telefonu gibi akıllı cihazlarla fiziksel bir etkileşim olmaksızın eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi anlamına gelen uzaktan eğitimin, geleneksel eğitimden ayrıldığı temel farklılıklar incelenmektedir. Çok farklı yaş ve iş gruplarının faydalanabildiği, zaman ve mekândan bağımsız olabilme, kişisel öğrenme niteliklerine göre sınıflanabilmesi gibi noktalarda geleneksel eğitimden ayrılan uzaktan eğitim, yine bu özellikleri sayesinde pandemi şartlarında sıkça tercih edilen bir seçenek haline gelmiştir. Bahsi geçen üstün yönlerinin yanında; dikkat dağınıklığı, teknik ve altyapısal sorunlar ve bu sorunların çözümündeki yüksek maliyet gibi dezavantajlarda sıralanabilir. 2020 yılının ilk döneminde görülmeye başlayan ve zaman geçtikçe küresel bir salgına dönüşen koronavirüs, eğitim-öğretim faaliyetlerini yüksek oranda etkilemiştir. Salgınının fiziksel temas boyutunu azaltarak yayılımını engellemek amacıyla, anaokulundan yükseköğretime kadar tüm eğitim kademelerinde uzaktan eğitim temelli bir döneme girilmiştir. Yepyeni uygulamalarına şahit olduğumuz hatta birer parçası haline geldiğimiz uzaktan eğitim yönteminin öğrenciler bakımından ne derece verimli olduğunun araştırılması, önem arz eden bir diğer konudur. Karakuş ve arkadaşları (2020), çalışmalarında uzaktan eğitim yoluyla Türkçe eğitimine ilişkin fikirlerini ortaya koymaktadır. Ayrıca Türkçe öğretmen adaylarının görüşleri ışığında uzaktan eğitim sürecinin veriminin artırılmasına yönelik bazı öneriler sunmaktadır.

Özer (2020) tarafından hazırlanan “Türkiye’de Covid-19 Salgını Sürecinde Millî Eğitim Bakanlığı Tarafından Öne Sürülen Siyasi Adımlar” isimli çalışmada küresel koronavirüs salgını kaynaklı olağanüstü şartlarla mücadele eden ülkelerin eğitim yöneticilerinin, öğrencilerin eğitimsel taleplerini çevrimiçi altyapıya dayanan

uzaktan eğitim araçlarıyla karşılamak için yoğun mesai yaptığı belirtilmektedir. Çalışmaya göre milyarlarca öğrencinin ve milyonlarca öğretmenin; pandemi kaynaklı eğitim kurumlarının kapatılmasından ve müze, spor müsabakaları, sosyal etkinlik kısıtlamaları gibi yasaklardan etkilendiği aşikardır. Sözkonusu çalışmada, Türkiye’de koronavirüs salgınına rağmen eğitim-öğretim faaliyetlerini devam ettirme mücadelesi ve ulusun eğitsel ihtiyaçlarının eğitim kurumlarındaki eğitimsel üretimlerle karşılanması için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan çalışmalara yer verilmektedir. Çalışmada, Türkiye’nin okulların kapanması kararı ile faal bir uzaktan eğitim uygulaması kurmak için sanal eğitim platformu olarak hizmet veren Eğitim Bilişim Ağı’nın (EBA) altyapısını güçlendirdiğine ve Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) ile iş birliği yaparak televizyondan anlatılan müfredata dayalı derslerle hedef kitle öğrencilere daha fazla ulaşıldığına, Mesleki ve teknik eğitim kurumlarının (MTEK) üretim ve uyum süreçlerinden yararlanarak toplumun salgın günlerindeki ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik ciddi çalışmaların olduğuna, Pandemi kaynaklı ruhsal olumsuzluklarla başa çıkmak içinse yardım hattı ve rehber öğretmenlerden oluşan bir psikolojik sosyal destek ağının kurulduğuna yer verilmiştir. Özetle söz konusu çalışmada MEB’in, öğrencileri akademik ve sosyal açıdan destekleyen bir uzaktan eğitim sistemi oluşturmuş olduğu, psikolojik ve sosyal destek sistemini faaliyete geçirmiş olduğu ve MTEK kurumlarının pandemi günlerinde gereksinim duyulan eğitim materyallerini temin etmeyi sağladığı belirtilmektedir (Özer, 2020).

Problem Durumu

Koron virüs pandemisi tüm insanlığın yakın zamanda karşılaştığı ve baş etmekte ciddi olarak zorlandığı en önemli sağlık sorunu yaratan nedenlerden biri durumundadır.

Bu sağlık sorununun yaygın olarak algılanan ve dillendirilen yönü,

1. Koronavirüs yayılmasının yüksek hızda olması;
2. Koronavirüsün yayılmasının nedenlerine her gün yeni yolların eklenmesi;
3. Koronavirüs belirtilerine her geçen gün yeni ögelerin eklenmesinden kaynaklı tanı konmasında yaşanan güçlükler;
4. Koronavirüsün yayılmasının önlenmesinde umut bağlanan aşının geliştirilmesinde henüz bir sonuç alınmamış olması;
5. Evrensel olarak kabul görmüş, onaylanmış, sonuç alıcı bir tedavi sürecinin ve ilaç/ilaçların bulunamamış olması;
6. Tedavi süreci sonucunda bağışıklık kazanılıp kazanılmadığı, bağışıklık oluştuysa bunun sürekli mi, yoksa belirli bir zaman dilimiyle sınırlı mı olacağı belirsizliği;
7. Tüm tedavi girişimlerine rağmen ölüm sayılarının hemen her ülkede artarak devam ediyor olması ve
8. Sorunun ne zaman ve nasıl çözüleceği veya tamamen çözümün olup olamayacağı konularında yaşanan yoğun belirsizlikler ve tereddütlerdir.

Bütün bu yaşanan belirsizlikler ve tereddütler fiziksel sağlık için riskleri artırdığı gibi psikolojik sağlık açısından da risklere kaynaklık etmeye başlamıştır.

Koronavirüsle başa çıkmak için yaygın olarak tercih edilen ve uygulanan karantina, yalıtkan ve sosyal mesafe adına alınan toplantıların ertelenmesi, yüz yüze eğitime ara verilmesi, işyerlerinin faaliyetlerine ara vermesi, seyahatin durdurulması, vb. önlemler çok çeşitli zihinsel sonuçların ortaya çıkmasını sonucunu doğurabilir.

Çünkü karantina, yalıtkan ve sosyal mesafe, vb. durumlarda olunması, hiç kimse için pek de benimsenen bir durum değildir. Sevilen kişilerden uzak kalmak, özgürlüğünü kaybetmek, kontrolü kaybediyormuş gibi hissetmek, dışarıdan zorla istenen bir şeye uymak yanında kendi ve yakınlarının hastalık durumuyla ilgili çaresizlik, can sıkıntısı duygusal etkiler yaratabilir. Bu süreçte öfke nöbetleri, intihar düşünceleri ve girişimleri, bu koşullara uymaktan kaçınma girişimleri ve bunların olumsuz sonuçları yaşanabilir.

Bu uygulamaların olası yararlarını değerlendirirken ortaya çıkabilecek zihin karışıklığı, dikkat toplama bozukluğu, korku, öfke, suçluluk, üzüntü, yorgunluk, gerginlik, çökmüş hissi, kaygıya bağlı uykusuzluk, vb. olumsuz zihinsel sonuçlarını da hesaba katmak gerekir.

Koronavirüs sürecinde yaşanan çok yoğun bilinmez, belirsizliğin ve tehdidin varlığı, yeterince duyarlı davranılıp önlem alınmazsa, insanların psikolojik sağlığında da ciddi riskleri beraberinde getirmeye aday durumdadır. Yaşanan bu pandemi sürecinde bireyler hayatının kendi kontrolünde değilmiş gibi hissederek kendini çaresiz ya da duyarsız hissedebilir. Bu durumda genellikle depresifleşirler. Ya da reddetme gibi savunma mekanizmaları devreye girer. Seçeneklerinin olduğunu inkâr ederek geçmişte ya da gelecekte yaşayabilirler.

Koronavirüs sürecinde yaşanan yoğun belirsizlikler de bu süreçte aldığımız kararların doğru olup olmadığı ile ilgili endişeler belirebilir. Koronavirüsün yarattığı sorunları aşmada hemen her birey biricik olan yanı sıra kendince sorumluluk almaya çalışmakta, bireysel ve toplumsal rollerini yerine getirmede daha sorumlu davranmaya çalışmaktadır. Bununla birlikte bu süreçte bireylerin temel ihtiyaçlarından Fiziki ve Güvenlik ihtiyaçlarını, gereksinimler hiyerarşisindeki üst düzey gereksinimlerden daha önceledikleri ve bu gereksinimlerini karşılama yönünde çok duyarlı davranmaya yöneldikleri görülmektedir.

Bu süreçte yeniliklere açık, uyum yeteneği, farkındalığı ve özgüveni yüksek bireyler, ilişkiler, dış dünya ve iç hareketler arasında dengeyi sağlayabileceği için yoğun bir endişe yaşamaktan kendini savunabilir, savunma kapasitelerine olur olmaz başvurma gereği duymayabilir ve dolayısıyla ruh sağlığını korumada daha başarılı olabilir. Bu amaçla insanın biricikliğine, özgürlüğüne, büyüme kapasitesine inanan, değerler, insan onuru, yaşamın anlamı, olgunluk, sağlık, sevgi, umut, optimizim, doğa, neşeli, kendini gerçekleştirme, duygusal zekâ, bağışlama, yılmazlık duygu, davranış ve yönelimlerini besleyen bir yaklaşımla koronavirüsün yaratacağı olası olumsuzlukların en aza indirilmesi sağlanabilir.

Koron virüs salgını kişisel yaşam kadar toplumsal yaşamı da öngörülme ve kestirilemeyen biçimde etkilemektedir. Toplumsal yaşam içinde en yaygın hedef kitlesi olan kurumlardan biri eğitim kurumlarıdır. Bu yönüyle Koron virüs salgını eğitim sisteminin hemen her ögesini etkilemektedir. Okullar ve bu okulları amaçları doğrultusunda yaşatmakla yükümlü olan okul yöneticileri de bu süreçten, çok yönlü ve boyutlu olarak etkilenmişlerdir.

Okul yöneticileri Koron virüs salgını süresince okullarına gitmek ve sorumluluklarını buradan da sürdürmek durumunda kalan, okulun bileşenleri arasındaki tek meslek grubunu oluşturması açısından da önem taşımaktadır. Bu görev ve sorumluluklarını yerine getirmeye çalışan gerek okul müdürlerinin gerekse okul müdür yardımcılarının çok farklı zorluklarla karşılaşmış olmaları doğaldır.

Bu temel gerekçe ışığında, bu araştırmada Koron virüs salgınının okul yöneticileri üzerindeki etkilerini belirlemek amaçlanmıştır.

Problem Cümlesi

Koron virüs salgınının okul yöneticileri üzerindeki etkilerine ilişkin okul müdürü ve müdür yardımcılarının görüşleri nelerdir?

Alt Problemler

1. Okul müdürü ve müdür yardımcılara göre koronavirüs salgını nedeniyle okullarda ne tür sorunlar yaşanmaktadır?
2. Okul müdürü ve müdür yardımcılara göre Koronavirüs salgını nedeniyle okullarda yaşanan sorunlar nasıl çözülebilir?

Sayıtlar

Bu araştırmada aşağıdaki sayıtlardan hareket edilmiştir.

1. Koronavirüs (Covid-19) salgını nedeniyle okullarda yaşanan sorunlar ve bunların çözümüne ilişkin öneriler, okul müdürü ve müdür yardımcılarının görüşleri yoluyla belirlenebilir.
2. Koronavirüs (Covid-19) salgını nedeniyle okullarda yaşanan sorunlar ve bunların çözümüne ilişkin idarecilerin önerileri, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile belirlenebilir.

Sınırlılıklar

Araştırma, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Malatya ili Merkez ilçelerinden Battalgazi ve Yeşilyurt ilçelerindeki okullarda müdür ve müdür yardımcısı olarak görev yapanlardan, Koronavirüs (Covid-19) salgınının yarattığı sorunlar ve çözüm önerilerini belirlemek amacıyla hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formunu gönüllü olarak yanıtlayanların verdikleri yanıtlarla sınırlıdır.

Katılımcı sayısının artırılması ve uluslararası anket katılımcılarına da yer verilmesi çalışmayı daha zengin hale getirecektir.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın deseni, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve analizine yer verilmiştir

Araştırmanın Deseni

Bu çalışma olgubilim deseninde nitel bir araştırmadır. Nitel araştırmalar; farklılık açısından farklı iplik, birçok renk, değişik doku ve daha başka malzemelerin uygun oranlarda karışmasıyla oluşan ayrıntılı bir kumaşa benzetilebilir. Söz konusu kumaş basit bir şekilde açıklanamaz. Tıpkı kumaşın dokunduğu tezgâh gibi, genel kabuller ve yorumlayıcı çatı, nitel çalışmayı oluşturan temel öğelerdendir (Cromwell, 2013: 42).

Olgubilim deseninde hedef, kişinin bir olguya ilişkin tecrübelerini, varsayımlarını ve yüklediği anlamları açığa çıkarmaktır. Olgubilim çalışmaları nitel çalışmanın yapısına uyumlu bir şekilde net ve genel çıkarımlar sunmayabilir. Fakat söz konusu olgunun daha iyi tanımlanması ve anlaşılmasına fayda sağlayacak çıkarımlar, benzerlikler, tanımlar ve tecrübeleri ortaya koyabilir. Bu bağlamda olfubilim araştırmalarının literatüre ve uygulama sahasına değerli katkılar sağlama gizilgücü vardır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 75).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılında Malatya ili Merkez ilçelerinden Battalgazi ve Yeşilyurt okullarında görev yapan 3 müdür ve 12 müdür yardımcısı olmak üzere toplam 15 okul yöneticisi oluşturmuştur. Katılımcılar kodlama esasına K1, K2, K3, K15 olarak ifade edilmiştir. Anket katılımcılarına dair demografik özellikler çizelge 1’de görüldüğü gibidir.

Çizelge 1

Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bilgiler

Kod	Cinsiyet	Görev Unvanı	Kıdem	Görev Yaptığı Okul
K1	Kadın	M. Yardımcısı	19	Ortaokul
K2	Erkek	M. Yardımcısı	4	Lise
K3	Erkek	Müdür	3	Lise
K4	Erkek	M. Yardımcısı	4	Lise
K5	Kadın	M. Yardımcısı	15	Lise
K6	Erkek	M. Yardımcısı	4	Lise
K7	Erkek	M. Yardımcısı	4	Ortaokul
K8	Erkek	M. Yardımcısı	3	Lise
K9	Erkek	M. Yardımcısı	4	Lise
K10	Erkek	M. Yardımcısı	20	Lise
K11	Kadın	M. Yardımcısı	10	Ortaokul

K12	Kadın	M. Yardımcısı	8	Lise
K13	Kadın	Müdür	12	Lise
K14	Kadın	Müdür	38	Ortaokul
K15	Erkek	M. Yardımcısı	4	Ortaokul

Veri Toplama Aracı

Çalışmanın veri toplama aracı araştırmacı tarafından oluşturulmuş olan yarı yapılandırılmış görüşme formudur. Çalışmanın veri toplama aracı 2 bölümden oluşmaktadır. 1. bölümde katılımcıların cinsiyet, görev unvanı ve kıdem bilgilerinin sorulduğu üç soruya yer verilmiştir. 2. bölümde ise katılımcıların koronavirüs salgınının Malatya ili Battalgazi ve Yeşilyurt ilçelerinde görevli oldukları kurumlarda yaşadıkları sorunlar ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerilerini belirlemeyi hedefleyen iki soru yer almaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırmada veriler, nitel araştırma için geçerli veri toplama yöntemlerinden birisi olan görüşme yöntemi içerisinde yer alan ‘yarı yapılandırılmış görüşme tekniği’ ile elde edilmiş ve içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmeler, bütün görüşmelerde kullanılan bir ya da birkaç soru hazırlamakla başlayan bir süreçtir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde, katılımcılara soruların aynı sırayla sorulması ve kendini rahat şekilde ifade etmeye olanak sağlayacak şekilde şartların oluşturulması esastır (Yıldırım & Şimşek, 2005).

Çalışma verilerinin elde edilmesinde, veriler araştırmacının ürettiği bir yarı yapılandırılmış görüşme formu yoluyla toplanmak suretiyle, “Görüşme Yöntemi” izlenmiştir. Görüşme yapılmadan önce, Malatya ili Battalgazi ve Yeşilyurt İlçe Merkezi, Müdür ve Müdür yardımcılarıyla, telefon ile görüşülerek araştırmanın amacı açıklanmış ve katılımcıların rızaları alınmıştır. Ardından, katılımcılara e-posta, telefon ve WhatsApp aracılığıyla dijital ortamda iletişime geçilerek yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorular sorulmuştur. Katılımcı görüşleri, araştırmanın alt problemlerini oluşturan sorular ile elde edilmiştir. Katılımcıların belirttiği sorunlar belirlendikten sonra çözüm önerileri de dijital yollarla alınarak kelime işlemci programda kaydedilmiştir. Elde edilen bu veriler “içerik çözümlemesi” yoluyla çözümlenmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, çalışma verilerinin analizi sonucunda edinilen bulgularla ve bu bulgulara dair yorumlara yer verilmiştir. Bulgular ve bulgulara ilişkin yorumlar, çalışmanın alt problemlerinin düzenlenişindeki sıra dikkate alınarak ifade edilmiştir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışmanın 1. alt problemi “Okul müdürü ve müdür yardımcılara göre Covid-19 salgını nedeniyle okullarda ne tür sorunlar yaşanmaktadır?” biçiminde düzenlenmiştir. Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla katılımcılardan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir.

Bu amaçla katılımcılara “Okulunuza haftada kaç gün gittiniz?” ve “Okulunuza gittiğiniz gün ortalama kaç saat kaldınız?” soruları yöneltilmiştir. Araştırmaya katılan okul yöneticilerinden K1, K2, K4, K10 haftada 1 gün, 4 saat; K15, K13, K6, K3 haftada 3 gün; K7 ve K8 haftada 1-2 gün; K9 ve K10 haftada 2; K5 ise haftanın 5 günü okula gittiğini belirtmişlerdir.

Koron virüs (Covid-19) salgın sürecinde okul müdür ve müdür yardımcılara “Okulunuza neler yapmak amacıyla gittiniz?” biçimindeki soru sorulmuştur. Araştırmanın katılımcıları; genel olarak okulun idari iş ve işlemlerini, yazışmalarını, EBA ile ilgili iş ve işlemlerini yapmak için gittiğini; okul ile ilgili diğer iş ve işlemleri evde takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Koron virüs (Covid-19) salgın sürecinde okulların kapatılmasına ilişkin “Bunların yapılması ne kadarı gerekli / zorunlu?: % Gerekli / zorunlu?” biçimindeki soru sorulmuştur. Araştırmanın katılımcıların tamamı bu sürecin zorunlu olduğunu; K1 %30, K2 VE K4 %20, K5 %10, K10 %60 diğer on katılıcı ise %100 gerekli olduğunu belirtmişlerdir.

Koron virüs (Covid-19) salgın sürecinde okul müdür ve müdür yardımcılara “Okullarda bu olağan dışı dönemde hangi sorunlar yaşanmaktadır?” biçiminde soru sorulmuştur. Araştırmanın katılımcılarından okullarda bu olağan dönemde yaşadıkları sorunlarla ilgili olarak K2, K3, K4, K8 ve K9 sorun yaşamadıklarını; K10, K14 ve K15, EBA ile ilgili; K1 ve K5 iletişim sorunları; K6 ulaşım; K7 internet sorunları yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Okul müdür ve müdür yardımcılarında oluşan katılımcılara “Uzaktan öğretimde ne tür sorunlar yaşandı?” biçiminde bir soru sorulmuştur. Katılımcılardan K1, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K14 ve K15 ağırlıklı olarak bağlantı problemleri ve her evde her öğrencide internet olmamasını öncelikli olarak yazarken K9, K2, K11, K10 ve K13 ise uzaktan öğretim ile ilgili olarak katılım yetersizliğine ağırlık vermişlerdir.

Koron virüs (Covid-19) salgın sürecinde, Okul müdür ve müdür yardımcılara “Okulların sağlık bilgisi bakımından yeterli seviyeye geldiğine inanıyor musunuz? Neden?” biçimindeki soruya; K8 ve K11 okullardaki sağlık bilgisi çalışmalarının yetersiz olduğunu; K1, K3, K5, K7, K9, K10, K12, K14, K15 ise sağlık bilgisi bakımından okulların yeterli olduğunu; K2, K4, K6, K13 ise şimdilik yeterli olduğuna ama okullar açıldıktan sonra yapılan çalışmaların yetersiz kalacağını belirtmişlerdir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt problemi “Okul müdürü ve müdür yardımcılara göre Koron virüs (Covid-19) salgını nedeniyle okullarda yaşanan sorunlar nasıl çözülebilir?” biçiminde düzenlenmiştir. Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla katılımcılardan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir.

Araştırmanın katılımcıları okullarda bu olağanüstü dönemde yaşadıkları sorunların çözümüyle ilgili olarak yöneltilen soruyu K3 ve K9 soruyu cevapsız bırakmış; K4, K13 ve K12 yaşadıkları sorunların ödenek aktarımı ile K1 öğretmenlerin eğitilmesi ile; K10 ve K11 EBA ile ilgili iyileştirmeler ile sorunun çözüleceğini; K14 öğrencilere ücretsiz internet ile sorunların çözüleceğini belirtmişlerdir.

Koron virüs (Covid-19) salgın sürecinde okul müdür ve müdür yardımcılara “Bu sorunların çözümü için neler yapılmaktadır?” biçimindeki soru sorulmuştur. Araştırmanın katılımcılardan K3, K6, K9 sorun yaşamadıklarını K1, K2, K45 ve K8 DYS ve internet ile ilgili olan sorunların sistemden kendiliğinden düzeldiğini; K5 ve K7 iletişim sorunlarının veliler bilgilendirilerek çözüldüğünü; K12 ise okulun maddi sorunlarının borçlanarak, K15 İlçe Millî Eğitim ile görüşülerek halledilebileceğini belirttiler.

Okul müdür ve müdür yardımcılara “Okullar tekrar açıldıktan sonra bu süreçle ilgili karşılaşabileceğiniz en büyük sorunlar nelerdir?” biçimindeki soruya katılımcılardan K1 ve K13 sağlık bilgisi; K2, K4, K7, K8, K11 ve K15 uyum sorunu; K3, K5, K6 sosyal mesafe; K10 ve K14 İse öğrenci başarısı yanıtlarını vermişlerdir.

Koron virüs (Covid-19) salgın sürecinde Okul müdür ve müdür yardımcılara “Bu süreçle ilgili, herhangi bir destek aldınız mı? Yanıtınız evetse kimlerden ve nasıl bir destek aldınız?” biçimindeki soruya; K6 İlçe millî eğitimden destek aldığını, K10 ise diğer idareci ve öğretmen arkadaşlardan destek aldıklarını belirtmişlerdir. Geri kalan katılımcıların tamamı ise hayır cevabını vermişlerdir.

Koron virüs (Covid-19) salgın sürecinde Okul müdür ve müdür yardımcılara “Bu süreç sonunda telafi eğitimlerin amacına ulaşacağına inanıyor musunuz? Neden?” biçimindeki soruya; Araştırmaya katılan katılımcılardan K1 ve K5 okullardaki telafi eğitiminin amacına ulaşacağını K4, K3, K9, K10, K12, K13 telafi eğitiminin etkili olmayacağını K14, K15, K11, K8 ise kısmen yeterli olacağını belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan katılımcılar “Bu sorunların çözümü için neler yapılmasını önerirsiniz?” sorusu ile ilgili olarak K11 ve K9 bu eğitimlerin ve katılımın zorunlu olması gerektiğini; K5 telafi eğitiminin şart olduğunu, K1, K2, K3, K4, K10, K12, K13, K14, ücretsiz internet sağlanması; gerektiğini K3, K6, K7, K15 ise internet altyapısının ve uzaktan öğretim altyapısının iyileştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Okul müdürü “Bu süreç psikolojinizi nasıl etkiledi? Neden?” biçiminde soru sorulmuştur. Katılımcılardan K3, K4, K7, K8 ve K13 dinlenme ve aile ile beraber olma açısından olumlu olduğunu geri kalan katılımcılar ise olumsuz etkilendiklerini belirtmişlerdir.

Koronavirüs (Covid-19) salgın sürecinde okul müdür ve müdür yardımcıları “En çok neyin özlemini çekiyorsunuz?” biçimindeki soruya katılımcılardan K1, K3, K11, K7 özgürce gezmeyi ve maskesiz dolaşmayı; K2, K9, K14, K15, K12 ise öğrencileri özlediklerini belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan katılımcılar “Bu süreç sona erdiğinde ilk yapmak istediğiniz şey nedir?” sorusu ile ilgili olarak K1, K2, K4, K5 tatile çıkmayı K3, K12, K14 ise akraba ziyaretlerini K10, K15, K9 ise öğrencilerle gezi yapmayı K8 ve K11 ise özgürce dolaşmayı özlediklerini belirtmişlerdir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde ulaşılan bulgular ve bu bulgulara dayalı olarak geliştirilen öneriler yer almaktadır.

Sonuç

Bu araştırmada Koronavirüs salgınının okul yöneticileri üzerindeki etkilerini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” ile elde edilmiştir. Araştırma sonucunda eğitim kurumu yöneticilerinin bu süreçten olumsuz etkilendiği, sürecin şimdiye kadar olan işleniş kısmının başta esnek çalışma saatleri olmak üzere memnuniyetle karşılandığı, okul açıldıktan sonra ise asıl sıkıntının ortaya çıkacağı, okulların kapatılmasının doğru bir karar olduğu yargılarına ulaşmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgular aşağıda öz olarak verilmiştir.

1. Millî Eğitim Bakanlığında çalışan müdür ve müdür yardımcılarının çalışma saatleri bu süreçte esneklik göstermektedir.
2. Ek ders maaş, işlemleri, yazışmalar, terfi, iş kur puantajı ve faturaları işleme gibi okulun genel iş ve işlemleri ile okulların ilaçlanması ve sağlık bilgisi çalışmaları için dönüşümlü olarak okula gelmişlerdir.
3. Katılımcıların %75’e yakın bir oranı sürecin zorunlu olduğunu belirtmişlerdir.
4. Katılımcılar özellikle pandeminin ilk döneminde EBA ve internet kaynaklı sorunlar dışında okulda öğrenci olmamasından kaynaklı sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir.
5. DYS sisteminin okul dışında tüm kullanıcılara açılmasının sıkıntıları azalttığını belirtmişlerdir.
6. Katılımcılar EBA ve internet altyapısı ile ilgili okullarında başta sisteme bağlanan öğretmenlerin çok sıkıntı yaşadıklarını canlı ders uygulamasının ve altyapısının salgının ilk dönemlerinde yeterli olmadığını, derse katılımı ise öğrenciler için devam zorunluluğu olmadığı için istenen katkıyı sağlamadığını belirtmişlerdir.
7. Katılım gurubunun görev yeri Malatya Merkez İlçeleri olmasına rağmen her öğrencinin internet ve bilgisayar gibi imkânları olmadığını da unutulduğunu belirtilmiştir.
8. Katılımcıların büyük çoğunluğu sağlık bilgisi bakımından okulların yeterli olduğunu, yapılan ilaçlama ve temizliğin ise okullar açıldıktan sonra yetersiz kalacağını, özellikle çocukların hangi öğretim basamağında olursa olsun sosyal mesafe ve sağlık bilgisi kurallarına uygun davranamayacaklarını belirtmişlerdir.
9. Katılımcılar bu süreçle ilgili destek almadıklarını belirtmişlerdir.
10. Telafi eğitimlerinin istenen katkıyı sağlamadığı vurgulanmıştır.
11. Katılımcıların %40’a yakını psikolojik olarak bu süreci dinlenme açısından beklenenin aksine olumlu karşılamış, kendileri için iyi olduğunu belirtmişlerdir.
12. Özellikle özgürce, maskesiz dolaşmayı, aile ziyaretlerini ve tatile çıkmayı özlediklerini belirtmişlerdir.

Öneriler

Araştırma sonucu ulaşılan bulgulara dayalı olarak geliştirilen uygulamacılar için ve araştırmacılar için öneriler aşağıda sunulmuştur.

Uygulayıcılar İçin Öneriler

1. EBA ile uygulanan canlı ders sisteminde özellikle salgının ilk döneminde alt yapı yetersiz kalmış olup, altyapının güçlendirilmesine yönelik çalışmalar isabetli olacaktır.
2. İnternet öğrencilere bu süreçte ücretsiz olmalı, her öğrencinin bilgisayar, tablet veya dizüstü bilgisayarı gibi araçları olmadığı hatırlanmalı ve bu sorunları giderilmelidir.
3. Tüm öğrencilerin internet yoluyla çevrimiçi derse katılımı sağlandığı takdirde, ders katılımlarına belli oranda da olsa zorunluluk getirilmelidir.
4. Okullarda sosyal mesafe kurallarının uygulanmasının zor olacağı, bununla ilgili okullar açıldıktan sonra kuralların etkisiz kalabileceği unutulmamalı ve şimdiden bu yönde önlemler alınmalıdır.
5. Telafi eğitimleri yetersiz olup önümüzdeki yılın müfredatına eklenmelidir.
6. Yöneticiler esnek çalışma uygulamasının daha verimli olacağını belirtmişlerdir.

Araştırmacılar İçin Öneriler

1. Okullarda sosyal mesafe ve alışkanlıklarımız konusunda araştırmalar yapılabilir.
2. Bu süreçte değişen ve değişmesi gereken alışkanlıklar ile ilgili araştırmalar yapılabilir
3. Canlı ders katılımının artırılması ve öğrencilerin kendi başlarına da ders çalışma alışkanlığı kazanması gibi süreçler ile ilgili çalışmalar yapılabilir.
4. Esnek çalışma saatlerinin verimi artırıp artırmadığı ile ilgili çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Çakın, M. ve Külekçi AK yavuz, E. (2020). Covid-19 süreci ve eğitime yansması: öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 6 (2) , 165-186 . DOI: 10.24289/ijsser.747901
- Creswell, J.W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri*. M. Bütün ve S. B. Demir (Çev. Eds.). Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Erkut, E. (2020). Covid-19 sonrası yükseköğretim. *Yükseköğretim Dergisi*, doi:10.2399/yod.20.002
- Karakuş, N., Ucuzsatar, N., Karacaoğlu, M. Esendemir, N. ve Bayraktar, D. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik görüşleri. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (19), 220-241 . DOI: 10.29000/rumelide.752297
- Kırmızıgül, H . (2020). Covid-19 salgını ve beraberinde getirdiği eğitim süreci. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 283-289 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/asead/issue/54658/725274>
- Özer, M. (2020). Türkiye’de covid-19 salgını sürecinde Millî Eğitim Bakanlığı tarafından atılan politika adımları. *Kastamonu Education Journal*, 28(3), 1124-1129. doi: 10.24106/kefdergi.722280
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, N . (2020). Yükseköğretim kurumlarında covid-19 pandemisi sürecinde uygulanan uzaktan eğitim durumu hakkında öğrencilerin tutumlarının araştırılması: Fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü örneği. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(1) , 15-20 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/neufhsj/issue/55814/751395>